

KLAGANDEN

1. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264

2. Jaktkritikerna, 802441-4370

MOTPART

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Gävleborgs läns beslut den 15 december 2020, dnr 9447-2020, se bilaga 1

SAKEN

Licensjakt på lo

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Jaktkritikernas yrkanden om att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Gävleborgs län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt efter femton (15) lodjur i länet under perioden från och med den 1 mars 2021 till och med den 31 mars 2021 eller till dess länsstyrelsen avlyser jakten. Skälen för beslutet m.m. framgår av bilaga 1.

Svenska rovdjursföreningen och Jaktkritikerna (föreningarna) har var för sig men med likartade skrifter överklagat länsstyrelsens beslut och yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet. De yrkar även inhibition av beslutet om saken inte är avgjord när jakten startar. I andra hand yrkar Svenska rovdjursföreningen att beslutet ändras så att det omfattar ett lägre antal lodjur och under alla förhållanden yrkar de att jaktområdet begränsas till ett mindre område, att högst hälften av det antal djur som får dödas får vara hondjur, samt att inga motordrivna fordon får användas för jakten. Jaktkritikerna yrkar dessutom att förvaltningsrätten fastställer vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid.

Föreningarna framför i huvudsak följande. Lodjur är ett fredat vilt och får som huvudregel inte jagas enligt svensk lag. Lodjuret är också en strikt skyddad art enligt EU:s art- och habitatdirektiv och kräver särskilt skydd av EU:s medlemsstater, både vad gäller dess bevarandestatus och dess livsmiljö. EU-domstolen har i flera rättsfall påpekat att art- och habitatdirektivets möjligheter till undantag för jakt på strikt skyddade arter ska tolkas mycket restriktivt. De nationella domstolarna ska även tolka EU-rätten fördragskonformt, dvs. beakta både försiktighetsprincipen och proportionalitetsprincipen i sin rättsutövning.

De undantagsbestämmelser som finns i direktivets artikel 16.1.e ska vidare tolkas restriktivt och det är den myndighet som fattat beslutet som har bevisbördan för att de nödvändiga förutsättningarna föreligger för varje undantag.

Beslut om undantag kräver dessutom att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Utrymmet för jakt på en strikt skyddad art som lodjur är således så begränsat att det endast kan ske i speciella undantagssituationer. Länsstyrelsen hänvisar i sitt beslut till undantagsbestämmelser i artikel 16.1.e men länsstyrelsen har tolkat undantagsmöjligheten som en allmän rättslig grund för att bedriva ”allmän” jakt i syfte att minska lodjurspopulationen. I länsstyrelsens beslut om licensjakt på lodjur betonas särskilt att sociala, ekonomiska eller kulturella hänsyn ska tillåtas väga tyngre än bevarandeintresset vid en prövning av undantag från det strikta skyddet för de arter som omfattas av direktivet. Att sociala, ekonomiska och kulturella hänsyn ska beaktas nämns i punkt 3 i artikel 2 i art- och habitatdirektivet men det får inte hanteras isolerat från bevarandeintresset. Länsstyrelsen har inte på ett klart, tydligt och underbyggt sätt redovisat vad som är syftet med jakten. Det är således oklart vilket syfte eller mål licensjakten egentligen har enligt länsstyrelsen och hur en eventuell målpuppfyllelse ska kunna mätas. Länsstyrelsen har inte heller presenterat rigoröst vetenskapligt stöd för att licensjakt är en ändamålsenlig lösning för att främja t.ex. samexistens mellan människa och lodjur. Länsstyrelsen ”målar upp” en konflikt mellan lodjur och människor som inte finns. Lodjuret har en hög acceptans bland allmänheten.

Lodjur är även klassat som sårbart på senaste rödlistan som publicerades av Artdatabanken vid SLU i april 2020. Som orsaker till rödlistningen nämner Artdatabanken bl.a. att antalet lodjur som fällts lagligt de senaste fem åren har varit omfattande, mellan 86 och 162 djur per år, därutöver dödas också ett 50-tal djur årligen i skydds jakt och slutligen ytterligare ett antal genom

illegal jakt. Lodjuren i Skandinavien har därtill extremt liten genetisk variation. Detta beror på att det är ovanligt att det vandrar in lodjur från Finland. Lodjurspopulationen har minskat sedan licensjakt infördes. Illegal jakt är även en ett allvarligt hot mot arten. Mot bakgrund av att lodjuret är en sårbar art, att stammen har en låg genetisk variation och att illegal jakt på lodjur är ett allvarligt hot mot den svenska populationen kan det starkt ifrågasättas om lodjurspopulationen har gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen har inte fullgjort sin bevisbörda när det gäller gynnsam bevarandestatus.

Andra alternativa lösningar som t.ex. information till allmänheten, stängsel med rovdjursavvisande stängsel och ersättning vid eventuella skador, är även mer lämpliga än jakt bl.a. på grund av sin generella karaktär och att det skulle kunna tillgodose behoven hos en bredare allmänhet. Skador på tamdjur är även närmast obefintliga i länet. Det saknas således helt behov av licensjakt på lodjur i länet. Jakten riskerar att endast gynna ett fåtal personer inom jägarkåren. Om syftet är att förhindra allvarlig skada på t.ex. boskap kan skydds jakt istället vara en lämplig åtgärd.

Svenska rovdjursföreningen tillägger även följande. De av länsstyrelsen beslutade villkoren för jakten uppfyller inte heller kraven på selektivitet i 23 c § jaktförordningen. Länsstyrelsen har beslutat att hela länet ska utgöra tillåtet jaktområde medan många andra länsstyrelser har anpassat jaktområde efter områden där antingen lodjurspopulationen eller tamdjurshållningen är som tätast och motiverat valet av jaktområde med hänvisning till bl.a. syftet att förebygga socioekonomiska skador. Vidare uppfyller inte villkoren kraven på strängt kontrollerade förhållanden. Exempelvis får alla lodjur fällas oavsett djurets kön eller ålder. Det strider även mot kravet på selektivitet och dessutom riskerar det att påverka reproduktionsförmågan och därmed bevarandestatusen negativt om bara hondjur fälls. Beslutet ska därför ändras så att högst hälften av det tillåtna antal som får dödas får vara hondjur. Det är dessutom helt oetiskt att tillåta att söka efter spår med motordrivet fordon

och att för detta få använda befintligt vägnät och befintliga skoterleder. Lodjuret hamnar under sådana förhållanden i ett totalt underläge, framförallt om jaktområdet omfattar hela länet.

Jaktkritikerna tillägger följande. Jakten på lodjur innebär även en störning under parningstid, vilket strider mot bestämmelserna i art- och habitatdirektivet. Lodjurens parningstid infaller i början av mars, vilket också är den tid då ungar fortfarande följer sin mamma. Därtill har hundträning varit lovligt i februari. Det är djupt oetiskt att utsätta lodjuren för drevjakt med hundar och störningar under denna känsliga tid. Rovdjur lockar även en speciell kader av jägare, nämligen troféjägare.

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ändra sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inhibition

Det saknas skäl att ta ställning till föreningarnas yrkande om inhibition eftersom målet avgörs innan jakttiden startar. Frågan om inhibition föranleder därför inte någon vidare åtgärd.

Inledande avgränsning av prövningen i målet

Jaktkritikerna har yrkat att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid. Förvaltningsrätten kan inom ramen för detta mål bara överpröva det enskilda beslut som länsstyrelsen har fattat. Jaktkritikernas yrkanden om detta ska därmed avvisas.

Frågan i målet

Frågan i målet är om länsstyrelsen har visat att kraven för att besluta om licensjakt efter 15 lodjur i Gävleborgs län är uppfyllda. Detta innebär att förvaltningsrätten ska pröva syftet med den beslutade jakten, om det finns någon annan lämplig lösning, om jakten försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, om jakten är lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och om den sker under strängt kontrollerade förhållanden samt selektivt.

Rättslig reglering

Av 3 § första stycket jaktlagen framgår att lo och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) får licensjakt efter bl.a. lo ske under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Bestämmelsen i 23 c § ska tolkas mot bakgrund av motsvarande artiklar i art- och habitatdirektivet. Enligt artikel 12.1 a ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a till direktivet, med förbud mot att bl.a. avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen. Lodjuret (*Lynx lynx*) omfattas av det strikta skyddet i bilaga 4 a. I artikel 16.1 anges undantagen vari punkt e) anger vad som måste vara uppfyllt för att länsstyrelsens beslut om licensjakt ska bestå.

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

EU-domstolen har i mål C-674/17, *Tapiola* uttalat att artikel 16.1 e i princip kan utgöra grund för att bevilja ett undantag som bl.a. tillåter dödande av individer som tillhör de arter som nämns i bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet (punkt 32). De mål som åberopas till stöd för att undantag föreligger ska redovisas klart och tydligt och underbyggas med rigorösa vetenskapliga uppgifter som visar att beslutad jakt är ägnad att uppnå målen, att det i tillräcklig mån fastställts att målen inte kan uppnås genom en annan lämplig lösning, att det säkerställs att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten samt att jakten sker selektivt och i begränsad omfattning avseende ett begränsat och fastställt individantal under strängt kontrollerade förhållanden (punkt 80). Gällande gynnsam bevarandestatus och krav på begränsad omfattning bedömde domstolen jaktuttaget i vidare sammanhang, omfattande den totala tillåtna bytesmängden avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår (punkt 62-65 och 75).

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, *Kommissionen mot Malta* punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget. Vidare följer att konstaterande av att det inte finns någon annan lämplig lösning ger möjlighet att tillåta undantag

endast i den utsträckning det är nödvändigt och om direktivets övriga syften inte äventyras.

Förutsättningar för licensjakt efter lodjur med stöd av artikel 16.1 e

Enligt bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet. EU-domstolen har i ovan angivet mål *Tapiola* uttalat att undantag från detta skydd får göras enligt artikel 16.1 e för att tillåta jakt på djur som omfattas av skyddet om angivna förutsättningar är uppfyllda. Detta förutsätter även att andra undantagsbestämmelser i 16.1 a – d inte är relevanta.

Förvaltningsrätten bedömer att det av utredningen framgår att endast artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet är en relevant undantagsmöjlighet för den beslutade jakten och att 23 c § jaktförordningen inte går utöver vad som kan anses tillåtet enligt denna artikel. Det är därmed möjligt att besluta licensjakt på lodjur i enlighet med detta, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda i nämnda förordning, direktiv och avgöranden (se även HFD 2016 ref. 89).

Syftet med den beslutade jakten

Det finns varken i 23 c § jaktförordningen eller i art- och habitatdirektivet uttryckligen angivet något särskilt syfte som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. För att det ska vara möjligt att göra en bedömning av om det finns någon annan lämplig lösning eller om undantaget från skydd mot jakt är proportionerligt måste det emellertid finnas ett syfte med licensjakten. Detta har tydliggjorts i ovan nämnt mål *Tapiola* vari framgår att det krävs ett tydligt angivet syfte med jakten och att prövning ska göras om det finns stöd för att jakt är lämpligt för att uppnå detta syfte. Det får anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en

prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 89).

Mot bakgrund av *Kommissionen mot Malta* har HFD uttalat att det vid tillämpning av artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet måste tillses att det råder jämvikt mellan artskyddet och vissa andra intressen. Dessa intressen framgår av artikel 2.3 i direktivet där det anges att åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet ska ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag. Vid bedömningen av nödvändigheten av licensjakten måste således hänsyn även tas till de intressen som anges i artikel 2.3 i direktivet på ett sådant sätt att jämvikten mellan artskyddet och dessa intressen inte förloras (HFD 2016 ref. 89).

När det gäller förutsättningar för beslut om jakt av rovdjur i Sverige har bl.a. följande uttalats i förarbetena (prop. 2008/09:210 s 47 ff) till den svenska jaktlagstiftningen. Eventuella problem och skador orsakade av jaktbart vilt ska i första hand regleras genom jakt. Detta då jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabel påverkan på bytesdjur eller på tamdjur eller i övrigt oacceptabla förhållanden i relationen mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att upprätthålla rovdjurs skygghet för människor och öka acceptansen för rovdjursförvaltningen. Jakt som ett inslag i förvaltningen av de stora rovdjuren kan minska det hot som rovdjuren kan utgöra mot traditionell livsstil och därigenom påverka landsbygdens utveckling i stort. Ett mål måste vara att begränsa den konflikt som kan finnas mellan de stora rovdjuren och människors livsmiljöer. En alltför stark rovdjurskoncentration kan i princip endast minskas genom jakt. Rovdjurens etablering i nya områden kan underlättas genom jakt samtidigt som jakt kan bidra till att reducera rovdjursstammarnas tillväxt i kärnområdena. Jakt kan vara ett medel för att bromsa en för snabb tillväxttakt. När det gäller lodjur anges att skydds jakt på lodjur bör vara förbehållen skadegörande individer och att den normala beskattnings- eller jaktformen bör vara en

noga reglerad och kontrollerad licensjakt i län som har stabila lodjursstammar.

I beslutet anger länsstyrelsen bl.a. att syftet med licensjakten är att förebygga och begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenserna, underlätta tamdjurshållning och begränsa skadorna för att därigenom skapa förutsättningar för en hållbar lodjursförvaltning, förbättra möjligheten för samexistens och bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser ökar i områden där förekomsten av lodjur är tät. Syftet med att vidta licensjakt som åtgärd i länet är att förhindra att tätheten av lodjur ökar snabbare än vad som främjar samexistensen med människor i länet. Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för lodjursförvaltningen, samt rovdjursförvaltningen i stort, är att respektera och sträva efter att på ett ansvarsfullt sätt nå den regionalt beslutade förvaltningsnivån. På sikt anser länsstyrelsen att en växande lodjursstam annars kan leda till ett ökat behov av skydds jakt eftersom risken för skador kan komma att öka. Detta i sin tur leder till negativa konsekvenser för samhället.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning om att licensjakt efter lodjur är ett viktigt verktyg för att hålla lodjurspopulationen på en nivå där skadorna bli hanterbara och som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. Vidare bedömer förvaltningsrätten att licensjakt i tillräcklig grad kan förväntas uppnå de angivna syftena. Licensjakten får därmed anses ändamålsenlig mot bakgrund av de syften som angetts för beslutet. Enligt förvaltningsrättens mening är de syften som länsstyrelsen anger även acceptabla sett mot bakgrund av förarbetena till den svenska jaktlagstiftningen. Det föreligger således, enligt förvaltningsrättens mening, möjlighet att medge undantag från det skydd mot jakt som lodjuren åtnjuter.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen har i beslutet angett att de inte ser någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå syftet med den beslutade jakten. Utöver licensjakt arbetar länsstyrelsen dock även i största möjliga utsträckning med andra åtgärder som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skydds jakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

Förvaltningsrätten anser att länsstyrelsen i tillräcklig grad har redogjort för att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå licensjaktens syfte. Det finns därmed ingen annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå eftersträvat syfte.

Upprätthållande av gynnsam bevarandestatus

Licensjakt får inte beviljas om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. I enlighet med ovan nämnt mål *Tapiola* har det totalt tillåtna jaktuttaget för årets licensjakt på lodjur betydelse i denna bedömning.

Förvaltningsrätten konstaterar att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för lodjur är 870 individer i Sverige. Inventeringssäsong 2019/2020 kvalitetssäkrades 189,5 familjegrupper av lodjur i Sverige vilket motsvarar en population på drygt 1 100 (945 – 1 292) lodjur. Lodjurspopulationen är därmed över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus.

Under inventeringssäsongen 2019/2020 konstaterades 65,5 familjegrupper av lodjur i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för det mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV- 01525-18).

Av länsstyrelsens beslut framgår att inventeringsresultatet från 2019/2020 visar att antalet familjegrupper i länet är 16, vilket motsvarar en population på ca 100 lodjur. Miniminivån för länet är 10 lodjursföryngringar vilket motsvarar cirka 62 lodjur, och förvaltningsmålet är 13 lodjursföryngringar vilket motsvarar ca 81 lodjur. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag av femton lodjur under licensjakt innebär att det finns en god marginal till länets miniminivå. Uttaget bedöms av länsstyrelsen varken påverka den regionala miniminivån eller det nationella referensvärdet.

Förvaltningsrätten anser inte att det framkommit skäl att ifrågasätta de angivna inventeringsuppgifterna och anser att de måste vara utgångspunkten i bedömningen av om den beslutade licensjakten på lodjur försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Uppgifterna i målet visar att lodjurspopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget inom förvaltningsområdet eller länet medför att gynnsam bevarandestatus riskerar att underskridas. Vidare konstaterar förvaltningsrätten att lodjursstammens naturliga utbredningsområde sannolikt inte kommer att minska inom en överskådlig framtid och att det finns en tillräckligt stor livsmiljö för att artens population ska bibehållas på lång sikt. Skäl saknas därför att ingripa mot beslutet för att skydda lodjurets bevarandestatus.

Lämplighet med hänsyn till stammens storlek och sammansättning

En licensjakt måste vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Detta ska, enligt HFD, förstås som ett krav på att jakten sker i begränsad omfattning och avser en begränsad mängd för att vara tillåten. En förutsättning för att ett jaktuttag ska anses vara i begränsad omfattning och mängd är, i en situation som den förevarande, att uttaget inte

försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos den svenska stammen (HFD 2016 ref. 89). Av *Tapiola* (punkterna 62–62 och 75) följer att ett aktuellt jaktuttag ska ses i vidare sammanhang omfattande det totalt tillåtna jaktuttaget avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår.

Förvaltningsrätten har ovan bedömt att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos lodjurets bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Det aktuella jaktuttaget får anses vara i begränsad omfattning i förhållande till resultatet av den senaste lodjursinventeringen i länet. Den beslutade jakten uppfyller enligt förvaltningsrättens mening också kraven på begränsningar i omfattning och individantal i enlighet med EU-domstolens ståndpunkt, med beaktande av den totala omfattningen av svensk licensjakt på lodjur detta år. Förvaltningsrätten finner heller inte att det framkommit någon särskild risk i nutid, kopplad till genetisk sårbarhet eller annat, som ger stöd för att licensjakten på annat sätt riskerar stammens sammansättning. Den beslutade jakten uppfyller således kravet på att vara lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning. Svenska rovdjursföreningen yrkande om att beslutet ska ändras så att det omfattar ett lägre antal lodjur ska därför avslås.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

En ytterligare förutsättning för att licensjakt ska få beslutas enligt jaktförordningen är att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen måste kravet på strängt kontrollerade förhållanden innebära att villkoren för jakt är tydliga främst vad gäller de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Det ska finnas effektiva rutiner som förhindrar jakt i strid med villkoren. Kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten måste ställas högt. Gällande kravet på selektivitet måste detta innebära att jakten ska vara inriktad mot vissa individer eller

grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör arten. Urvalet måste ske med eftersträvat syfte att inte försämra den gynnsamma bevarandestatusen hos den aktuella populationen (HFD 2016 ref 89).

Svenska rovdjursföreningen har även yrkat att beslutet ändras så att högst hälften av det antal djur som får dödas får vara hondjur, att jaktområdet begränsas till ett mindre område och att inga motordrivna fordon får användas för jakten.

Förvaltningsrätten konstaterar att det av 4 § NFS 2010:15 (senast ändrad genom NFS 2014:25) framgår att utgångspunkten är att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo ska föreskriva att lo får fällas oavsett djurets kön och ålder. Enligt 13 § samma föreskrifter kan dock undantag, i det enskilda fallet, medges i vissa fall. Genom att begränsa uttaget, och då särskilt i området med få föryngringar, minskar risken för att understiga miniminivån nästkommande år till följd av en lägre reproduktion. Något behov av att besluta om ett sådant undantag har dock, enligt förvaltningsrättens mening, inte framkommit då det inte har framkommit något som tyder på risk för att miniminivån i länet understigs nästkommande år.

Jaktområdet har vidare av länsstyrelsen beslutats avse hela länet och innebär således inte några geografiska avgränsningar. Av beslutet framgår dock att lodjursgrupper finns spridda över hela länet och att de orsakar skador spritt över hela länet. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten därför att länsstyrelsen även får anses ha haft fog för att låta jaktområdet omfatta hela länet.

Vad gäller invändningen mot att motordrivna fordon används vid jakten konstaterar förvaltningsrätten att det i 24 d § jaktförordningen anges att vid licensjakt får den beslutande myndigheten medge undantag från förbudet i

31 § första stycket jaktlagen (1987:259) om att använda motordrivna fordon vid jakt. Av länsstyrelsens beslut anges att motordrivet fordon får användas på befintliga vägnät och befintliga skoterleder för att söka efter lodjursspår i syfte att bestämma lodjurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Inte heller ger undantaget rätt att förhindra lodjuret att undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Förvaltningsrätten bedömer därmed att den reglering av användandet av motordrivna fordon som bestämts i beslutet inte kan anses strida mot art- och habitatdirektivet och är ett sådant undantag som länsstyrelsen får besluta om.

Jaktkritikernas har även invänt mot att tidpunkten för jakten infaller just under lodjurens parningstid och under den tid då ungar fortfarande följer sin mamma samt att hundar även får användas under denna tid. Vad gäller denna invändning konstaterar förvaltningsrätten att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo 3 § NFS 2010:15 (senast ändrad genom NFS 2014:25) framgår att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 15 april i Norra rovdjursförvaltningsområdet, och under perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars i övriga delar av landet. Länsstyrelsen kan således besluta om jakt under denna tidsperiod.

Beslutet innehåller även tidsmässiga begränsningar och krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur, kontinuerlig kontroll med avräkning av hur många lodjur som återstår av tilldelningen, och krav på besiktning av fällda djur och skottplats eller fallplats. Förvaltningsrätten anser att kraven är tillräckligt tydliga och innefattar effektiva rutiner för att förhindra och kontrollera att jakten inte sker i strid med villkoren.

Förvaltningsrätten anser därmed att länsstyrelsens beslut uppfyller kravet på att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Föreningarnas yrkanden i denna del ska därför även avslås.

Slutsats

Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att länsstyrelsen har visat att kraven för aktuell licensjakt i länet är uppfyllda. Med beaktande av att rätten ovan funnit jakten lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning samt att den uppfyller kraven på selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden står den i rimlig proportion till de syften som motiverat jakten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

██████████
rådman

I avgörandet har även nämndemännen ██████████ ██████████
och ██████████ deltagit.

██████████ har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för vilt

██████████@lansstyrelsen.se

BESLUT

2020-12-15

1 (23)

Dnr 9447-2020

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2021-01-19
MÅLNR: 105-21
AKTBIL: 3

Beslut om licensjakt efter lodjur i Gävleborgs län 2021

Beslut

Länsstyrelsen beslutar om licensjakt efter 15 lodjur i Gävleborgs län 2021 enligt förutsättningarna och villkoren som framgår nedan.

Länsstyrelsen medger enligt 21 § jaktförordning (1987:905) undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlag (1987:259) att jakt inte får ske från motordrivna forskaffningsmedel, se nedan angivna villkor.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Villkor

För att säkerställa att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden beslutar länsstyrelsen att nedan angivna villkor ska gälla för genomförandet av jakt enligt detta beslut. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

1. Jakttid

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2021 till och med den 31 mars 2021 eller den tidigare tidpunkt då länsstyrelsen avlyser jakten. Lodjur får jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

2. Jaktområde och tilldelning

Jaktområde: Hela Gävleborgs län, se karta i bilaga 3.

Tilldelning: 15 lodjur får fällas totalt inom jaktområdet.

Alla lodjur får fällas oavsett djurets kön eller ålder. Ungdjur bör dock av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

3. Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då totalt 15 lodjur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvarare, via SMS-tjänst samt på länsstyrelsens hemsida (www.lansstyrelsen.se/gavleborg).

4. Hundanvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter ett och samma lodjur under en och samma dag. Jakten ska bedrivas med en god jaktetik och all hundanvändning ska präglas av detta. Länsstyrelsen vill påminna om 27 § jaktlagen som säger att *jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande*. Hänsyn ska också tas till jakthundens välbefinnande enligt 2 kap 9 § djurskyddslag (2018:1192) som säger att *djur inte får överansträngas*.

5. Söka efter spår med motordrivet fordon

För att söka efter lodjursspår får motordrivet fordon användas på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder. De befintliga vägarna och/eller skoterlederna ska gå att återfinna på lantmäteriets karta i skala 1:50 000, eller på lantmäteriets karta i skala 1:100 000 i områden där kartor i skala 1:50 000 inte finns.

Detta undantag innebär att sökande längs med väg eller skoterled får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Undantaget ger inte heller rätt att med motordrivet fordon söka efter lodjursspår före den 1 mars 2021. Länsstyrelsen upplyser om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

6. Tillåtna jaktmedel

I 6, 8, 10, 11, 14 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) framgår vilka vapen och vilken ammunition som är tillåten vid jakt efter lodjur.

7. Vilka som får utföra jakten

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där denne har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid enskild jakt är den enskilde jägaren jaktledare.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister. Registreringen ska göras innan jägaren inleder jakten.

Anmälan kan göras via:

- Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer),
- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer),
- inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>.

8. Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten.

- Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd inför varje jakttillfälle. Vid enskild jakt är den enskilde jägaren jaktledare.
- Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jakttagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.
- Jaktledaren ska ansvara för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle och minst en gång varannan timme under pågående jakt hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen. Hund som används vid eftersök av påskjutet lodjur bör vara särskilt tränad i att spåra lodjur.

- Jaktledaren ska informera varje jakttagare om att denne bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att denne årligen före jakten förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att denne har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.
- Jaktledaren ska informera varje jakttagare om riskerna för skadeskjutning av lodjur, uppmana jakttagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och att endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.
- Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt lodjur till länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen, att rapportering av fällt lodjur ska ske snarast och senast inom en timme från den tidpunkt då djuret fällts och att rapportering av påskjutet lodjur ska ske snarast.

9. Uppgifter om aktuell tilldelning samt anmälan om fällt eller påskjutet lodjur

Den som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen. Observera att den som av oaktsamhet inte hållit sig informerad kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen.

Anmälan till länsstyrelsen om fällt eller påskjutet lodjur ska ske **snarast, senast inom en timme efter att lodjuret fällts eller påskjutits***.

*Påskjutning definieras enligt föreskrifter om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur enligt följande: *Skott har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att skottet har träffat lodjuret, men lodjuret har inte fällts.*

För anmälan om **fällt eller påskjutet lodjur** samt för meddelande om återstående tilldelning ring: **010-225 11 99**

För att underlätta och effektivisera informationsspridningen om återstående tilldelning och/eller avlysning under jakten rekommenderas samtliga jakttagare att utnyttja länsstyrelsens SMS-tjänst. Registrering till SMS-tjänsten görs enligt följande:

Skicka SMS till **073-123 95 38** (om du har svenskt abonnemang)
alternativt **0046731239538** (om du har utländskt abonnemang)

Ange följande meddelande:

Spara(mellanslag)Förnamn(mellanslag)Efternamn(mellanslag)Lodjursjakt

Förnamn och Efternamn ersätts med jägarens riktiga namn.

Exempel: Spara Anna Andersson Lodjursjakt

Observera att även om SMS-tjänsten används är jaktledaren skyldig att **minst** en gång varannan timme avlyssna länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning.

Vid anmälan om fällt eller påskjutet lodjur ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till **skytten**
2. Namn, adress och telefonnummer till **ansvarig jaktledare**
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
4. Var lodjuret fällts eller påskjutits (koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000)
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa

I samband med anmälan om fällt djur informerar länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningspersonal kontakter skytten angående tidpunkt och plats för besiktning.

10. Platsundersökning och eftersök av påskjutet lodjur

Den som påskjutit lodjur ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att lodjuret är oskadat. Eftersök ska genomföras tills dess:

1. djuret påträffats dött,
2. djuret påträffats skadat och avlivats,
3. vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats, eller om
4. djuret inte kan anträffas.

Jaktledaren ska på begäran uppvisa skottplatsen för länsstyrelsens besiktningspersonal och tillsammans med besiktningspersonalen och den som påskjutit lodjuret genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningspersonalen dokumentera platsundersökning och eftersök på särskild blankett som besiktningspersonalen tillhandahåller.

Länsstyrelsen beslutar om det påskjutna lodjuret ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjutet lodjur avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontrollen att djuret är oskadat.

Fälls lodjur med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt efter lodjur är tillåten ska dessa djur inte avräknas licenstilldelningen.

11. Besiktning av fällt lodjur

Länsstyrelsens besiktningspersonal ska besikta samtliga fällda lodjur och skriftligt dokumentera hur besiktning samt eventuell skottplatsundersökning och eftersök genomförts då djur påskjutits.

Skytten ska så snart som möjligt, men senast inom ett dygn, från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för länsstyrelsens besiktningspersonal.

Om länsstyrelsens så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten på länsstyrelsens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela lodjuret staten.

Besiktningspersonalen tar vid besiktning ett hudprov (cirka 1 x 4 cm) och märker lodjursskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt. Flådd kropp inklusive huvud och testiklar sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningspersonalens försorg. Flådd kropp ska om möjligt hållas kyld och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in. Lodjur, alternativt delar av lodjur, som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Vid besiktning ska skytt och jaktledare kunna uppvisa ID-handling, statligt jaktkort och vapenlicens.

12. Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Under förutsättning att ovanstående uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har samlats in samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med

jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller skinnen av det fällda lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta ett fälld lodjur till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få detta tillbaka mot en avgift. Önskas kraniet tillbaka ska detta anges särskilt på blanketten som besiktningspersonalen tillhandahåller. Kraniet märks med mikrochip av SVA.

13. Försäljning av skinn och kranium

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Beskrivning av ärendet

Utbredning, inventeringar och tillväxt

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2019/2020 fanns 256 familjegrupper av lodjur i Skandinavien. Detta är en minskning med en familjegrupp jämfört med inventeringsresultatet 2018/2019. Av familjegrupperna återfanns 66,5 i Norge och 189,5 i Sverige. Det totala antalet lodjur fås genom att multiplicera antalet familjegrupper med en omräkningsfaktor. För mellersta rovdjursförvaltningsområdet motsvarar denna cirka 5,48 ($\pm 0,40$) till 6,24 ($\pm 0,73$) lodjur per familjegrupp. Enligt den nationella förvaltningsplanen för lodjur är omräkningsfaktorn för Gävleborgs län 6,24.

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är enligt tidigare forskningsrapporter främst begränsad av legal jakt i renkötselområdet och av bytestillgången i Mellansverige.

Forskarna har även dragit slutsatsen att lodjursstammen inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Regeringen bedömde i sin proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Nationella målsättningar för lodjursstammens utveckling och bevarandestatus för lodjur

Sveriges nuvarande rovdjurspolitik beslutades i stora drag av riksdagen 2001, efter regeringens förslag i propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal att de långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att arterna kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Den 10 december 2013 beslutade riksdagen (riksdagens protokoll 2013/14:43) om regeringens proposition En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191). Där föreslås det bland annat att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Riksdagen har beslutat om referensnivåer för stammarnas storlek och för utbredningen av rovdjursarterna i Sverige. Detta i enlighet med regeringens proposition (prop. 2012/13:191). Angående lodjur har regeringen föreslagit att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus i Sverige ska vara en population om 700–1000 individer samt att det svenska utbredningsområdet ska omfatta hela Sverige utom Gotlands län. Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, bedömde regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

När det gäller lodjur rapporterade Naturvårdsverket 2013 att referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige, fördelade på de biogeografiska områdena alpin (140 individer) och boreal (730 individer). Naturvårdsverket bedömde att livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, att framtidsutsikterna är bra och att bevarandestatusen är gynnsam.

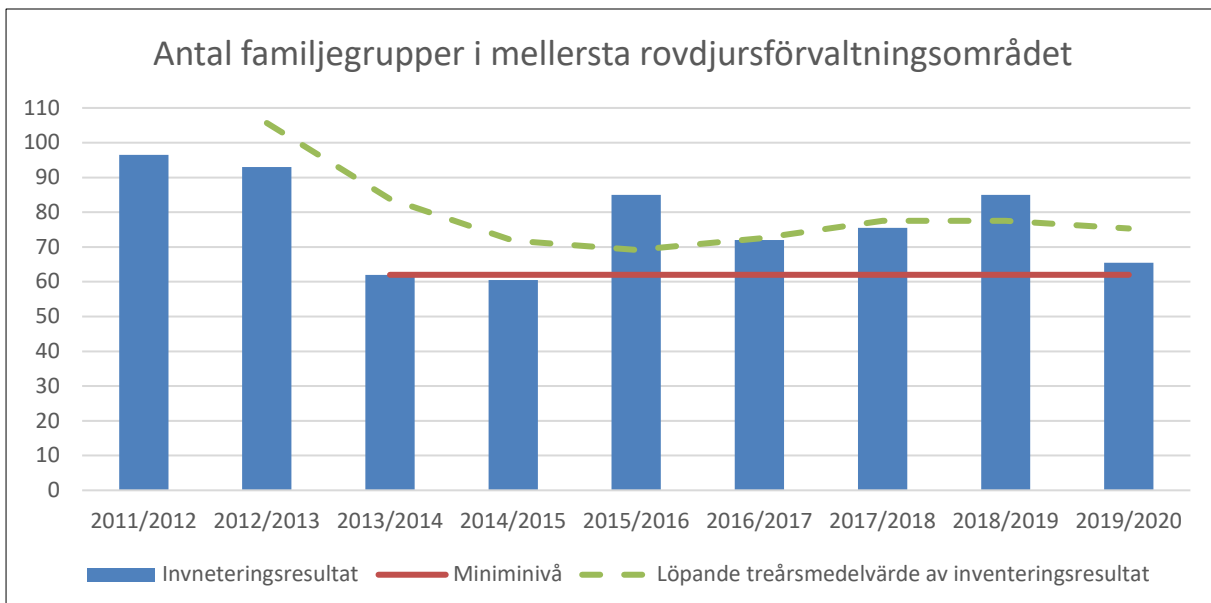
Den 29 april 2019 rapporterade Naturvårdsverket återigen till EU att referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige och att arten har gynnsam bevarandestatus.

Lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i mellersta rovdjursförvaltningsområdet (se figur 1). Det kan delvis bero på

naturlig variation i reproduktionen, men också på att det vissa år är svårt att inventera, på grund av brist på bra spårnö. Föregående vinter rädde det under långa perioder barmark i delar av förvaltningsområdet. Länsstyrelsen bedömer därför att det finns en risk att inventeringsresultatet är en underskattning av lodjursstammens storlek. Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer. I mellersta rovdjursförvaltningsområdet har det visats genom forskning att tätheten av rådjur har stor betydelse för hur lodjurspopulationen kan utvecklas i området.

Enligt Viltskadecenters sammanställning konstaterades 65,5 familjegrupper i mellersta rovdjursförvaltningsområdet säsongen 2019/2020. Detta innebär en minskning med 19,5 föryngringar jämfört med föregående säsong. Utifrån det löpande treårsmedelvärdet av inventeringsresultaten så ligger populationen förhållandevis stabilt mellan 70 och 80 familjegrupper de senaste sex åren.

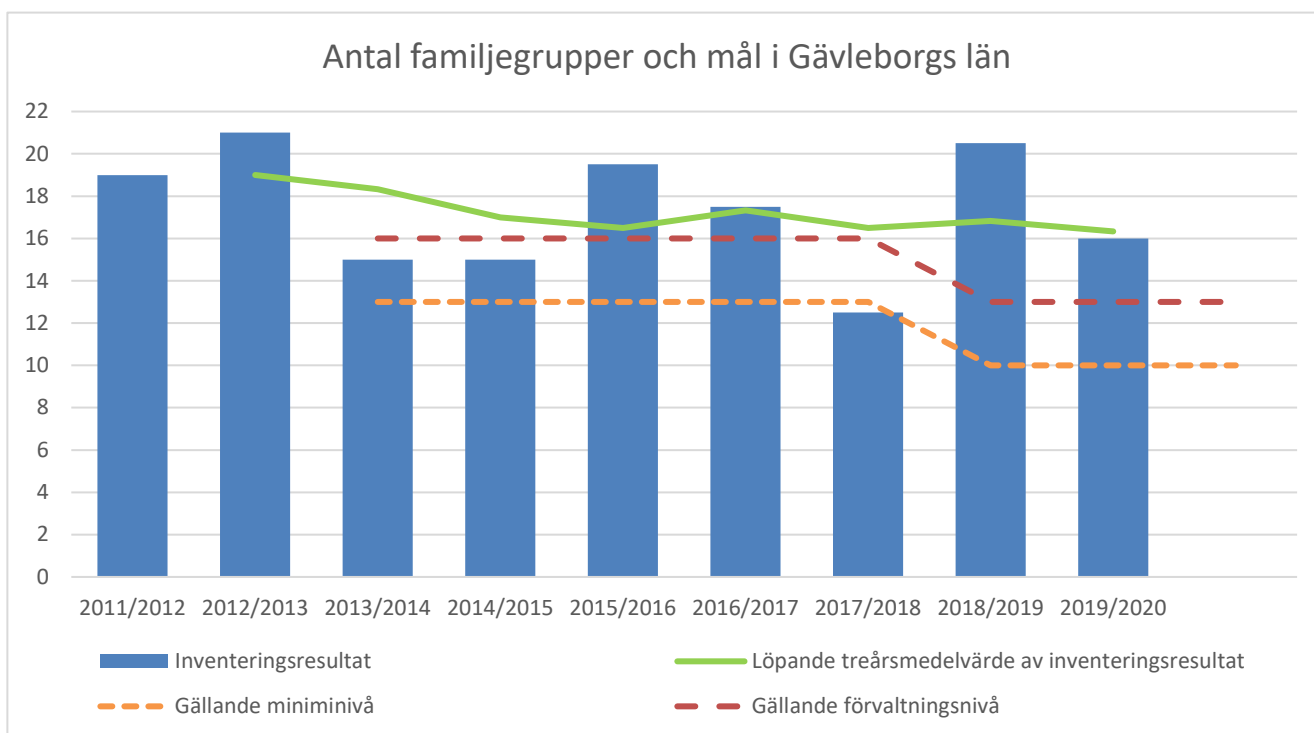
Figur 1. Inventeringsresultat, löpande treårsmedelvärde av inventeringsresultat samt gemensam miniminivå i mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011/2012–2019/2020.

Lodjursstammens storlek, utveckling och utbredning i länet

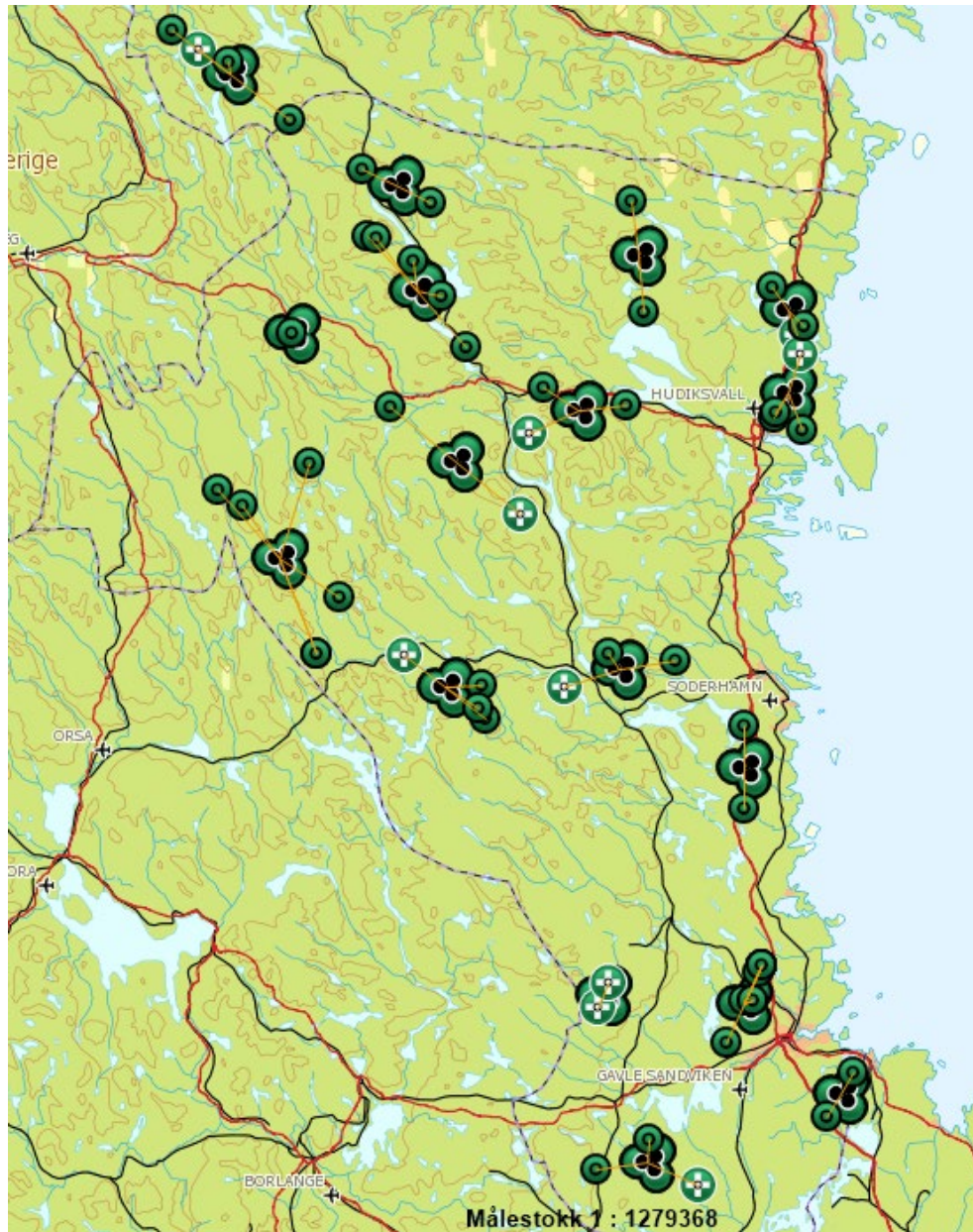
Antalet konstaterade familjegrupper i Gävleborgs län har varierat sedan inventeringarna började. Totala antalet lodjur i länet har sannolikt inte varierat lika mycket mellan åren. Inventeringsresultatet från 2019/2020 visar att antalet familjegrupper av lodjur är 16 vilket motsvarar en population på omkring 100 lodjur (se figurerna 2 och 3), vid användning av omräkningsfaktor 6,24. Utifrån det löpande treårsmedelvärdet från inventeringsresultaten så har populationen i länet legat förhållandevis stabilt på 16-17 familjegrupper mellan åren 2015 till 2020.

Mål för lodjurspopulationen

Miniminivån för lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet fastställdes år 2019 till 62 föryngringar (NV-01525-18). I Gävleborgs län fastställdes miniminivån till tio årliga föryngringar. De nationella målen för arten är att lodjursstammen ska ligga på eller över miniminivån på både rovdjursförvaltningsområdesnivå och länsnivå. Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborgs län har beslutat om en förvaltningsnivå på 13 årliga föryngringar (dnr 6801–2019).

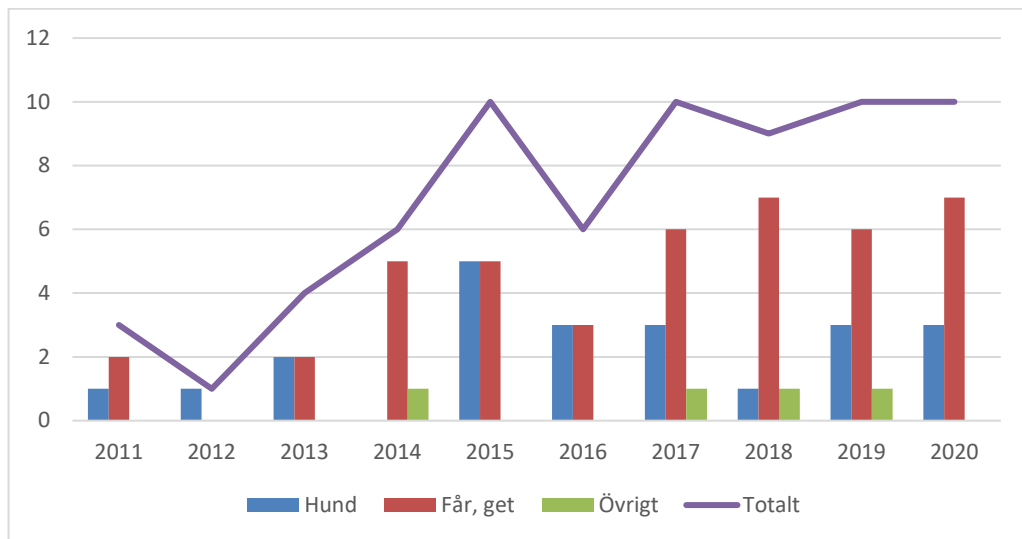
Figur 2. Resultatet av lodjursinventeringen i Gävleborgs län under perioden 2011/2012 till 2019/2020, löpande treårsmedelvärden av inventeringsresultatet samt gällande miniminivå och förvaltningsnivå. Källa inventeringsresultat: Viltkadecenter.

Figur 3. Lodjur finns spridda i hela Gävleborgs län. Kartan visar inventeringsresultat från säsongen 2019/2020 avseende kvalitetssäkrade familjegrupper.

Skador på tamdjur

Lodjur orsakar skador spritt över hela länet. Antalet skador orsakade av lodjur har ökat och under de senaste åren har det dokumenterats cirka tio angrepp per år i länet. Några av de vanligaste skadorna är angrepp på får och hundar, se figur 4. Uppgifterna för 2020 i figuren nedan avser antalet dokumenterade skador till och med beslutsdatum.

Figur 4. Antal årliga lodjursangrepp i Gävleborgs län mellan åren 2011–2020.

Samverkan inom mellersta rovdjursförvaltningsområdet

I enlighet med propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (Prop. 2012/13:191) samverkar länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet i frågor gällande förvaltning av stora rovdjur. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverkets beslut om miniminivåer för lodjur (NV-01525-18), respektive länens förvaltningsplaner samt gällande författningar. Länsstyrelserna i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet har haft möten för att diskutera förutsättningarna för och målsättningarna med licensjakt efter lodjur. Samråden har även omfattat utformning av beslut och det praktiska genomförandet av licensjakten. Viltskadecenters rapport ”Beskattningsmodell för lodjur - Prognoser för lodjurspopulationen 2022 vid olika beskattningsnivåer under 2021” har använts som underlag vid samråd om lämpligt uttag.

Motivering till beslutet

För att säkerställa att licensjakten är begränsad, bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden följer nedan länsstyrelsens redogörelse för licensjaktens skäl och syften samt vilken omfattning och utformning jakten ska ha för att vara lämplig och ändamålsenlig.

Licensjaktens syften

Syftet med att besluta om licensjakt i Gävleborgs län är att förebygga och begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenserna, underlätta tamdjurshållning och begränsa skadorna för att därigenom skapa förutsättningar

för en hållbar lodjursförvaltning, förbättra möjligheten för samexistens och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus (prop. 2012/13:191). Syftet är i enlighet med Riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen ”En hållbar rovdjurspolitik” (prop. 2012/13:191). Enligt propositionen är det mycket viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen. Socioekonomiska skäl och att förhindra skador kan enligt Art- och habitatdirektivet utgöra grund för jakt.

Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser ökar i områden där förekomsten av lodjur är tät. Förutom direkta kostnader till följd av lodjursangrepp på tamdjur, har Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) konstaterat att det finns indirekta kostnader såväl för enskilda lantbrukare som för samhället i rovdjurstäta områden, trots ett betydande arbete med förebyggande åtgärder.

Syftet med att vidta licensjakt som åtgärd i Gävleborgs län är även att förhindra att tätheten av lodjur ökar snabbare än vad som främjar samexistensen med människor i länet.

Uppnå syftet med jakten

Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag för att förebygga skador och ersättningar för uppkomna skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. Helheten är alltigenom beroende av att rovdjursförvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad (Linnell 2013 s. 38). Förtroendet för förvaltningen är därför enligt länsstyrelsens bedömning en nyckelfaktor för lodjurets gynnsamma bevarandestatus i Sverige och i Gävleborgs län på lång sikt.

Den regionala förvaltningsplanen för rovdjur i Gävleborgs län, antagen av Viltförvaltningsdelegationen den 19 maj 2017, samt den av Viltförvaltningsdelegationen beslutade förvaltningsnivån för lodjur, beslut från den 30 augusti 2019 (dnr 6801–2019), är regionalt betydelsefulla styrdokument för lodjursförvaltningen i länet. Ett led i att skapa och bygga ett långsiktigt förtroende för lodjursförvaltningen, samt rovdjursförvaltningen i stort, är att respektera och sträva efter att på ett ansvarsfullt sätt nå den regionalt beslutade förvaltningsnivån om 13 årliga föryngringar. Länsstyrelsen bedömer att en regionalt förankrad lodjursförvaltning kan inverka positivt på rapporteringsviljan från jägare och allmänhet när de upptäcker lodjur, vilket leder till en bättre inventering, större delaktighet i förvaltningen och en ökad förutsägbarhet.

Socioekonomiska konsekvenser

Förekomst av rovdjur kan leda till både negativa och positiva socioekonomiska effekter. Det samlade rovdjurstrycket ökar på många platser i landet idag, däribland i Gävleborgs län, och det är viktigt att beakta helhetsbilden när det gäller möjliga effekter som kan uppstå.

Effekter kan bland annat vara rädsla och oro i samband med den upplevda risken för den egna säkerheten, men också skador på tamdjur samt ekonomiska effekter i samband med direkta skador och förebyggande åtgärder. Förekomsten av rovdjur kan även leda till möjligheter i form av turism och jakttillfällen vilket kan innebära positiva upplevelser och inkomster.

Antalet skador på tamdjur, främst på får och hundar, i länet som orsakas av lodjur varierar från år till år. Det finns dock en tendens till ökning av antalet skador de senaste åren.

På sikt kan en växande lodjursstam leda till ett ökat behov av skydds jakt eftersom risken för skador kan komma att öka. Detta i sin tur leder till höga kostnader för samhället, minskad acceptans för arten, ökad oro och psykisk stress, vilket kan resultera i en ökad motsättning mellan länsstyrelsens förvaltning och ortsbefolkningen som följd.

En begränsad och selektiv licensjakt som sker under strängt kontrollerade förhållanden är enligt länsstyrelsen nödvändig för att begränsa risken för skador och negativa socioekonomiska konsekvenserna som lodjur orsakar.

Länsstyrelsen har genom sin förvaltning ambitionen att bibehålla en fortsatt hög acceptans för lodjur.

Annan lämplig lösning

Utöver licensjakt arbetar länsstyrelsen även i största möjliga utsträckning med andra åtgärder så som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur. Detta är dock inte tillräckligt och för att begränsa skador bedömer länsstyrelsen att licensjakt utgör ett nödvändigt komplement för att ytterligare minska risken för negativa socioekonomiska konsekvenser.

Ett alternativ till licensjakt efter lodjur, för att motverka skador, är skydds jakt. Länsstyrelsen gör dock bedömningen att skydds jakt ska användas som ett komplement, inte ett alternativ, till licensjakt. Skydds jakt innebär att problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och metoder som vid licensjakt inte är tillåtna är då ofta tillåtna. De fällda djuren omhändertas vanligtvis av myndigheterna och rovdjuren får en sorts karaktär av skadedjur. Att genomföra skydds jakter med

populationsreglerande syfte är inte förenligt med gällande lagstiftning och är därmed inte en lämplig lösning för att nå länets beslutade förvaltningsnivå.

Andra lämpliga lösningar som provas i samband med skador är exempelvis skrämsel av olika slag och stängsel. Skrämsel är en åtgärd som ofta har en kort eller begränsad effekt på lodjur som orsakar skador. Lodjuren är också mycket svåra att stänga ute från fårhagar, då de både kan klättra, ta sig igenom och lätt hoppar även över höga stängsel (Rapporter från Viltskadecenter ”Tamdjursstängsel och lodjur – försök i djurparker”, 2004 och ”Stängsel-försök med lodjur”). Andra förebyggande åtgärder än rovdjursavvisande stängsel provas, men att utvärdera effekten är svårt. Förebyggande insatser bedöms av länsstyrelsen inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller för att förebygga att lodjur på lång sikt inte angriper tamdjur som får. Enligt länsstyrelsen finns det för närvarande inte någon effektiv alternativ lösning till licensjakt.

Gynnsam bevarandestatus

Den svenska lodjursstammen bedöms vara drygt 1100 lodjur och lodjuret som art har en gynnsam bevarandestatus i Sverige. I mellersta rovdjursförvaltningsområdet fanns det vid inventeringen 2019/2020 cirka 411 lodjur, beräknat utifrån antalet familjegrupper multiplicerat med omräkningsfaktorn 6,24.

Naturvårdsverket har fattat beslut om miniminivåer för lodjur (dnr NV-01525-18). För Gävleborgs del är miniminivån för antalet lodjursföryngringar tio (10) stycken vilket minst motsvarar omkring 62 lodjur. I Gävleborgs län fanns det utifrån det senaste inventeringsresultatet 16 länsegna familjegrupper, vilket motsvarar cirka 100 lodjur, spridda över hela länet (se figur 4). I grannlänen finns flertalet familjegrupper, varför länet inte kan klassas som ett spridningsområde i utkanten av utbredningsområdet, utan snarare tillhör kärnområdet för populationen.

Lodjursstammen i länet ska förvaltas med syfte att sträva mot förvaltningsmålet. Detta i linje med beslut från Viltförvaltningsdelegationen den 30 augusti 2019 (dnr 6801–2019) om att förvaltningsmålet ska vara 13 föryngringar, d.v.s. cirka 81 lodjur i länet.

Länsstyrelsen bedömer att ett begränsat uttag på 15 lodjur under licensjakt inte riskerar att lodjurspopulationen understiger länets miniminivå på tio föryngringar. Länsstyrelsen anser inte heller att det kommer att motverka att lodjursstammen ska förbli en livskraftig population med gynnsam bevarandestatus i artens naturliga utbredningsområde på nationell nivå.

Länsstyrelsen bedömer vidare att det även finns utrymme för skydds jakt om behovet skulle uppstå. Skydds jakt efter lodjur är dock väldigt ovanligt i länet. Ett totalt uttag på 30 lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet skulle resultera i, enligt Viltskadecenters rapport ”Beskattningsmodell för lodjur - Prognoser för lodjurspopulationen 2022 vid olika beskattningsnivåer under 2021”, en förväntad population på omkring 73 familjegrupper av lodjur vintern 2021/2022. Det vill säga en ökning med 6,5 familjegrupper jämfört med det senaste inventeringsresultatet. Modellens 95 %-iga konfidensintervall ger 57–91 familjegrupper. Modellen anger att det är 9 % risk att jaktuttaget leder till att populationen hamnar under miniminivån vintern 2021/2022. I det informationsseminarium som Hendrik Andrén höll i för länsstyrelserna den 3 november framgick att en risk på maximalt 10 % är acceptabel.

Länsstyrelserna bedömer att en licensjakt efter lodjur 2021 i de avgränsade jaktområdena i förvaltningsområdet inte äventyrar lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus, och att förvaltningsområdets miniminivå om 62 föryngringar inte riskerar att understigas. Länsstyrelserna bedömer att det utöver licensjakten även finns utrymme för skydds jakt under 2021, om behovet skulle uppstå. Det är förhållandevis ovanligt med skydds jakter efter lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Sedan 2014 har endast tre lodjur fällt under skydds jakt (Naturvårdsverkets databas över jaktbeslut på stora rovdjur).

Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlag inför kommande förvaltningsbeslut.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Beslutet fattas med stöd av 5 b-c, 9 b, 21, 23 c-d, 24 a, d och 49 §§ jaktförordning (1987:905), Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (Ärendenummer: NV-04663-19) samt 10 § jaktlag (1987:259). I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv samt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur (NFS 2010:15 och NFS 2014:25).

Lodjur återfinns i bilaga 4 a till EU:s Art- och habitatdirektiv över noggrant skyddade arter beträffande vilka staterna enligt artikel 12 ska förbjuda att avsiktligt fånga eller döda exemplar i naturen. Enligt samma artikel är det förbjudet att avsiktligt störa dessa arter, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Lodjur får enligt 3 § jaktlagen endast jagas om det följer av jaktlagen eller föreskrifter eller beslut meddelade med stöd av denna lag.

Art- och habitatdirektivets undantagsbestämmelser har införts i svensk lagstiftning genom 23 a - 29 och 31 §§ jaktförordningen. I 23 c § första stycket anges de allmänna förutsättningarna för licensjakt.

Enligt förarbetena till svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur.

I propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bland annat vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande om möjligheterna till jakt: ”från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter. Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åttlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder”

Länsstyrelsen gör i sitt beslut om licensjakt efter lodjur en samlad bedömning utifrån de regler och undantagsregler som avses i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det så kallade Art- och habitatdirektivet, vilket implementerats i den svenska jaktlagstiftningen och artskyddsförordning (2007:845). Länsstyrelsen föreskriver i sitt beslut om de villkor som ska gälla för licensjakt efter lodjur samt de villkor som framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur.

Information

Jakt som inte följer villkoren i detta beslut sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Lodjur som är fredade tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Länsstyrelsen upplyser om att jakten ska bedrivas med största möjliga hänsyn till såväl berörd art som övrig fauna samt rekreationssökande allmänhet.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Gävleborg, Borgmästarplan, Gävle samt på länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/gavleborg.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef [REDACTED] med handläggare [REDACTED] [REDACTED] som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Naturvårdsverket
Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA
Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborgs län
Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet
Skandinaviska lodjursprojektet Skandlynx
Jordbruksverket

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

2. Lathund för dig som deltar i licensjakten efter lodjur i Gävleborgs län 2021
3. Karta över jaktområde

Ni kan överklaga beslutet

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras, samt
- varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 9447-2020.

Bilaga 2

Lathund för dig som deltar i licensjakten efter lodjur i Gävleborgs län 2021

Villkor för jakten

Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Ansvarig jaktledare ansvarar för att alla deltagare i jakten känner till villkoren för hur jakten får bedrivas. Alla villkor står i beslutet.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister. Läs mer i beslutet under rubriken *Vilka får utföra jakten* om hur du går tillväga.

Jaktområde, tilldelning och jakttider

Hela Gävleborgs län är ett jaktområde.
Högst 15 lodjur får fällas i länet.

Jakttid: Den 1 mars 2021 – den 31 mars 2021, eller den tidigare tidpunkt då länsstyrelsen avlyser jakten. Lodjur får jagas fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Återstående tilldelning

För meddelande om återstående tilldelning, ring: **010-225 11 99** (länsstyrelsens telefonsvarare).

För att få SMS om återstående tilldelning sms:ar du texten Spara Förnamn Efternamn Lodjursjakt till 073-123 95 38, eller till 0046731239538 om du har utländskt abonnemang.

Anmälan om fällt eller påskjutet lodjur

Anmälan ska ske snarast och inom en timme från den tidpunkt som djuret fällts eller påskjutits.

För anmälan om fällt eller påskjutet lodjur, ring: **010-225 11 99**.

Jakt med hund

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter ett och samma lodjur under en och samma dag. Länsstyrelsen påminner om att jakten ska bedrivas

med en god jaktetik och att all hundanvändning ska präglas av detta.

Fordonsanvändning

Att söka efter spår av lodjur för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats är tillåtet. Detta undantag innebär att sökande längs med väg eller skoterled får ske med motordrivet fordon. Skjutvapen får inte medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng. Läs mer i beslutet under rubriken Söka efter spår med motordrivet fordon för ytterligare villkor.

Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar.

Påskjutning

Skytten ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att lodjuret är oskadat. Eftersök ska genomföras tills dess:

1. djuret påträffats dött
2. djuret påträffats skadat och avlivats
3. vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats
4. djuret inte kan anträffas

Jaktledaren ska tillsammans med besiktningspersonalen dokumentera platsundersökning och eftersök på särskild blankett.

Jaktledaren ansvarar också för att eftersökshund finns tillgänglig.

Besiktning av fällt lodjur

Alla fällda lodjur ska besiktas av länsstyrelsen. Besiktning sker efter överenskommelse med länsstyrelsen. På uppmaning av besiktningspersonalen ska skytten eller jaktledaren i detalj kunna redogöra för jaktens genomförande och visa skottplats/fallplats.

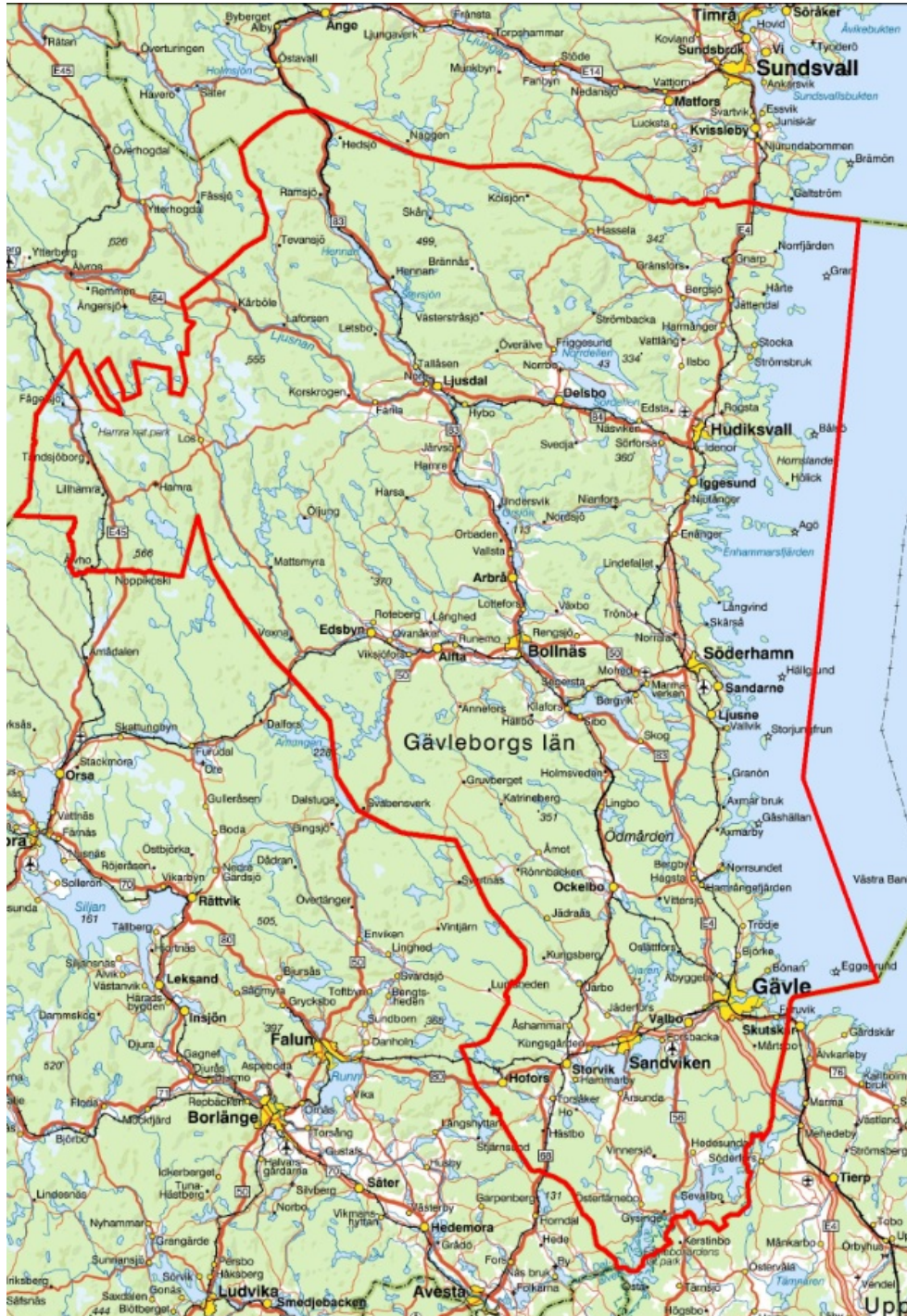
Vid besiktning ska skytt och jaktledare kunna uppvisa ID-handling, statligt jaktkort och vapenlicens.

Försäljning av skinn och kranium

Annonsering, köp, byte eller försäljning av skinn eller kranium av lodjur är förbjudet. Jordbruksverket kan meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU.

Bilaga 3

Karta över jaktområde

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.